

6769 Sayılı SMK Amacı-Temel Prensippleri

7. Hafta

Sınai Hak Kavramı

SMK m. 2 uyarınca 'Markayı, coğrafi işareti, tasarımı, patent ve faydalı modeli' ifade ettiği belirlenmiştir.

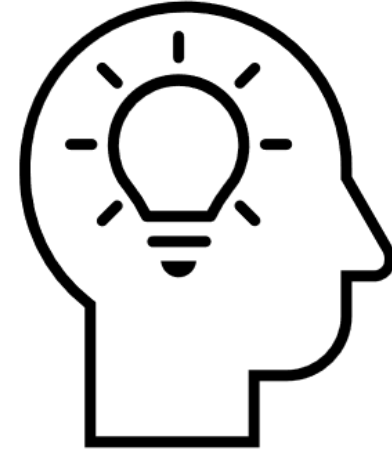
- Fikri haklarda öne çıkan yaratıcılık, sanat gibi unsurlar iken sınai haklarda daha çok **inovasyon, yenilik, sanayiye uygulanabilirlik** gibi unsurlar öne çıkmaktadır.

Sınai Haklar	Telif Hakları
Sanayi için Ticari amaçlar ön planda	Sanat için, sanatçı ve yazar
Tescil ilkesi esastır.	Korunması için tescil gerekmez.
Koruma süreleri daha azdır.	Koruma süresi eser sahibinin yaşamı +70 yıl
Hak sahibinin tek manevi hakkı adın belirtilmesi	Eser sahibinin birçok manevi hakkı var
Maddi, manevi ve itibari tazminat talep hakkı	Maddi, manevi ve 3 katı tazminat pay ve takip hakkı
İşçi-işveren ilişkisinde, hak sahibi işveren	Eser sahibi daima eseri meydana getirendir Kullanma hakkı devredilebilir.
Benzerlik halinde ihlal gerçekleşir	Benzerlik olsa dahi bağımsız geliştirilen eser ayrıca korunur

Sınai Hakların Özellikleri ve Temel İlkeler

- Gayrimaddi malvarlığı değerleri, yani **soyut** nitelikte haklardır.
- **Ülkesellik ilkesi** gereği her ülke, maddi ve şekli koşulları yerine getirmek kaydıyla fikri mülkiyet haklarını kendi ülkesinin sınırları içinde korur. Özellikle uluslararası anlaşmalar bu ilkeyi sınırlamaktadır.

+

•

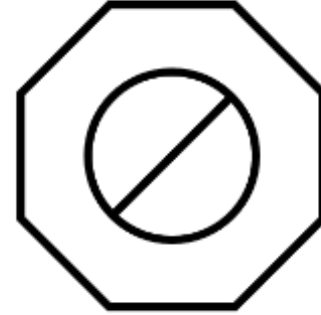
+

•

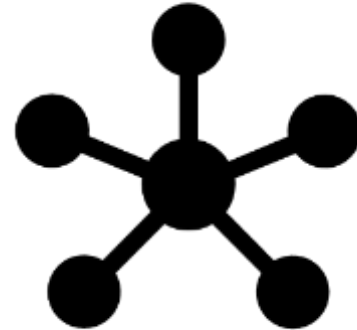
○

- **Tescil ilkesi gereği**, kural olarak sınai haklar Türk Patent ve Marka Kurumu'na tescil ile korunur. Fakat bunun istisnaları mevcuttur (örn; tescilsiz tasarım)
- Sınai haklar **hukuki işlemlere konu olabilir**. Örn; devir, rehin.
- Sınai hakların korunması **süre ile sınırlıdır**.

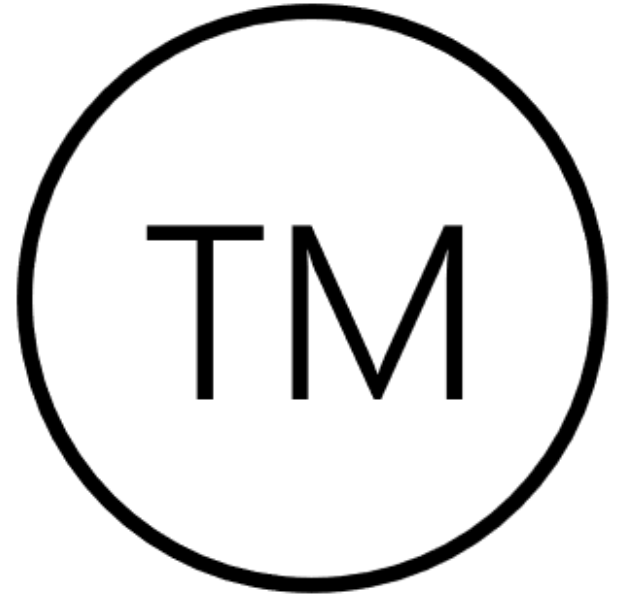
- **Çoklu koruma ilkesi** gereği; bir fikri ürün şartlarını karşılıyorsa birden fazla kapsamda korunabilir. Örn; bir ürün hem tasarım hem telif kapsamında korunabilir.
- **Tükenme ilkesi** gereği, hak sahibi üzerinde fikri mülkiyet hakkı bulunan ürünleri bir kez piyasaya sununca sonraki satışlara müdahale edemez. Bu ilke coğrafi açıdan ülkesel, bölgesel ve uluslararası tükenme şeklinde ayrılır.

+

- **Sessiz kalma nedeniyle hak kaybı:** «Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötüniyetli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez.» (SMK m. 25/f/6)
- **Gerçek hak sahipliği ilkesi** gereği, marka hakkı tescil ettirilmemiş olsa da kullanım yolu ile ayırt edici hale getirilmiş olmasına dayanarak da elde edilebilir.

Türkiye’de Sınai Mülkiyet Hukuku

- Tarihi Osmanlı’ya kadar dayanmaktadır.

Modern düzenlemeler

- 1995 yılında Gümrük Birliği’ne girerken Fikri Mülkiyet mevzuatımızı Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hale getirmek gerekiyordu. Bu sebeple sınai mülkiyet hakları çıkarılan dört ayrı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlendi.
- 10.01.2017 tarihinde 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) yürürlüğe girdi, böylece ilgili düzenlemeler tek çatı altında toplanmış oldu.

6769 Sayılı Kanun (Sınai Mülkiyet Kanunu-SMK)

Madde 1: «*Bu Kanunun amacı; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması ve bu suretle teknolojik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktır.*»

Özetle:

Sınai hakların korunması kanunun temel amacıdır.

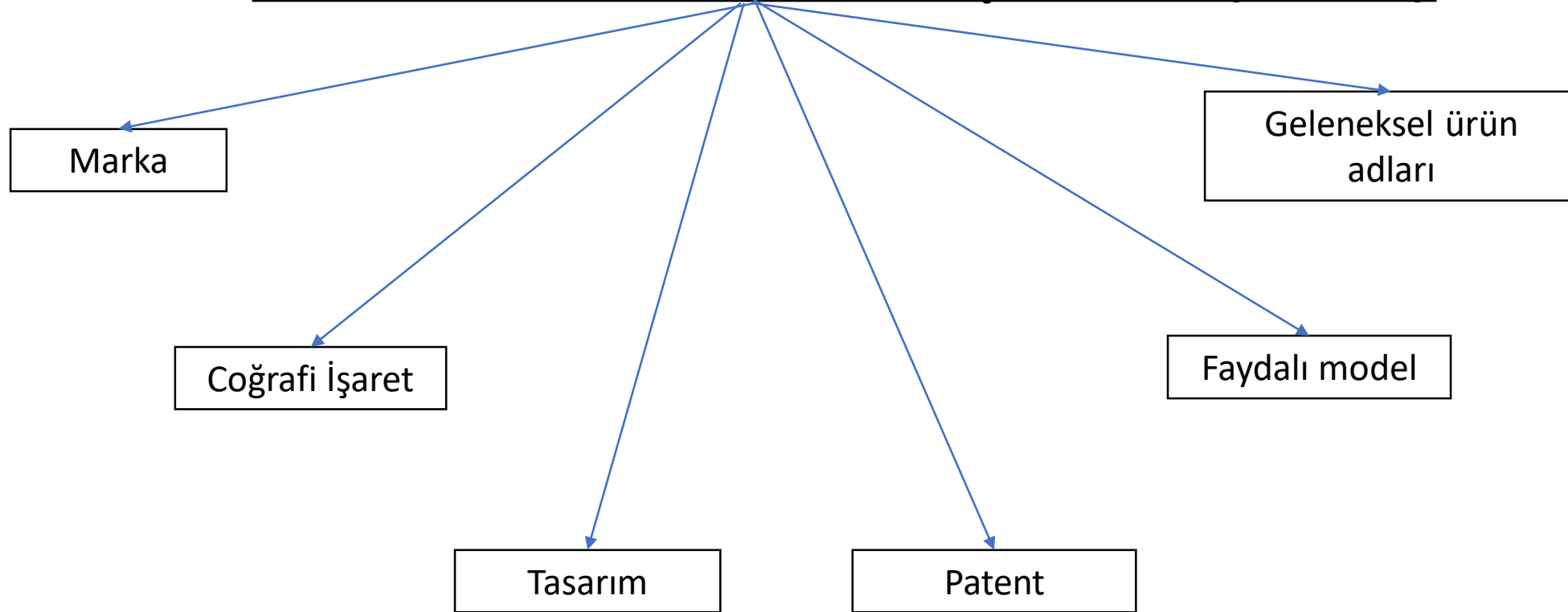
6769 Sayılı Kanun (Sınai Mülkiyet Kanunu-SMK)

Madde 1: «*Bu Kanun; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin başvuruları, tescil ve tescil sonrası işlemleri ve bu hakların ihlaline dair hukuki ve cezai yaptırımları kapsar.*»

Özetle:

Sınai haklara ilişkin başvurular, tescil ve tescil sonrası işlemler, hakların ihlaline ilişkin yaptırımlar kanunun kapsamını oluşturur.

SMK'nın Koruma Kapsamı (m. 1)

SMK Gereği Korumadan Yararlanabilecek Kişiler (m. 3)

- TC vatandaşları
- TC sınırları içinde yerleşim yeri olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler
- Paris Sözleşmesi veya 15/4/1994 tarihli Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişiler
- Karşılıklılık ilkesi uyarınca, TC uyruğundaki kişilere sınai mülkiyet hakkı koruması sağlayan devletlerin uyruğundaki kişiler.

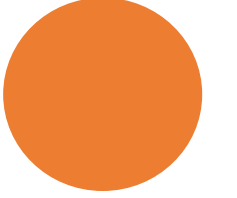
6769 sayılı SMK ile gelen başlıca yenilikler (SULUK: 94-108)

- Türk Patent Enstitüsü'nün adı 'Türk Patent ve Marka Kurumu' olarak değiştirildi.
- Geleneksel ürün adları da koruma altına alındı.
- 'Sicilde gösterilebilir olması şartıyla her türlü işaretin' marka olabileceği hükme bağlandı; renk, ses, hologram, pozisyon ve hareket markaları gibi işaretlerin de marka olabileceği belirlendi.
- Markaların birlikte var olması (Co-existence): Onay mektubunun kabul edilmesi ile önceki marka sahibinin izni ile (sonraki) aynı veya benzer markaların tesciline olanak sağlandı.

6769 sayılı SMK ile gelen başlıca yenilikler (SULUK: 94-108)

- Marka suçlarının kapsamı genişletildi.
- İncelemesiz patent sistemi kaldırıldı, böylece inceleme raporu talep etmeden patent belgesi verilmesinin önü kapatıldı.
- Tasarımlar bakımından tescilli korumanın yanında, daha dar kapsamda olmak üzere tescilsiz koruma getirildi.

6769 sayılı SMK ile gelen başlıca yenilikler (SULUK: 94-108)

- Kanunun 152. maddesinden ‘Türkiye’ ifadesinin çıkarılması ile, uluslararası tükenme ilkesi kabul edildi. Buna göre sınai hakka konu ürün dünyanın herhangi bir yerinde piyasaya sürüldükten sonra hak sahibinin iznine gerek olmadan ürün Türkiye’ye ithal edilebilecektir.
- İşlemlerin devam ettirilmesi ve hakların yeniden tesisi: SMK m. 107 uyarınca patent başvuru aşamasındaki birtakım sürelerle uyulmadığı için hak kayıplarının önüne geçmek adına, **telafi süreleri** öngörülmüştür.

6769 sayılı SMK ile gelen başlıca yenilikler (SULUK: 94-108)

Marka dışındaki sınai haklar bakımından cezai yaptırım kaldırıldı. Bunun yerine hukuk davaları açılabilir. Patent hukuku açısından yerinde olmuştur(SULUK: 99);

- Patentin geçerliliği ve koruma kapsamı belirsizlikler içerir, **ihlalin tespiti zor ve problemlidir**. Ayrıca patent ihlali normal ticari aktivitelerin sonucunda gerçekleştiği için cezai yaptırım, patent ihlalinin doğası ile uyumlu değildir.
- Kendisini ceza tehdidi altında hissedenler Ar-Ge'ye ve inovasyona yönelmeyeceğinden (caydırıcı etki), patent sisteminin amacına ve ruhuna terstir.

Türk Patent ve Marka Kurumu («TÜRKPATENT»)

- Sınai mülkiyet haklarının **tesisi**, bu konudaki **korumanın sağlanması** ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin yurt içi ve yurt dışında var olan **bilgi ve dokümantasyonun kamunun yararlanmasına sunulabilmesi** amaçları ile kurulmuştur.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı, özel bütçeli bir kamu kuruluşudur.
- Tüzel kişiliğe sahiptir.
- Merkezi Ankara'dadır.

Türk Patent ve Marka Kurumu'nun Başlıca Görevleri

- Sınai hakların (Patentler, faydalı modeller, markalar, coğrafi işaretler, geleneksel ürün adları, tasarımlar ile entegre devre topoğrafyalarının) ilgili mevzuat hükümleri uyarınca tescilini ve bu hakların korunması ile ilgili işlemleri yapar.
- Lisans ve devir anlaşmalarını tescil ve kayıt eder.
- Buluşların kullanımını takip eder, yeni teknolojilerin değerlendirilmesi ile teknoloji transferinin yönlendirilmesi ve arşivlenmesi işlemlerini yapar.

Türk Patent ve Marka Kurumu'nun Görevleri

- Sınai mülkiyet alanında Avrupa Birliği, uluslararası kuruluşlar ve yabancı ülkelerle ilişkileri yürütür, işbirliğinde bulunur.
- Sınai mülkiyet hakları ile ilgili olarak yayınlar yapar.

Yeniden İnceleme Değerlendirme Kurulu (TÜRKPATENT YİDK)

- **Görevi:** Sınai mülkiyet haklarının ve geleneksel ürün adlarının tescil işlemleri ile ilgili olarak Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından verilmiş kararlara yapılacak itirazları incelemek ve nihai karara bağlamak.
- Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer alır.
- YİDK kararları nihai karar olup, bunlara Türk Patent ve Marka Kurumu nezdinde tekrar itiraz edilemez. Fakat bu kararlara karşı, kararın ilgisine tebliğinden itibaren 2 ay içinde Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesinde dava açılabilir. 2 aylık süre hak düşürücü süre niteliğindedir.

Uluslararası Anlaşmalar

Sınai haklar ile genel olarak fikri mülkiyet alanında Türkiye'nin taraf olduğu birçok anlaşma mevcuttur. Başlıcaları:

- **Paris Sözleşmesi:** 20/03/1883 tarihli ve 1975 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmış olan, sınai hakların korunmasını konu alan ve düzenleyen bir uluslararası metindir. İmza tarihi çok eski de olsa sonrasında revize edilmiştir.
- **Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması** (15/4/1994 tarihli) ve buna ek olan **TRIPS (Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması)**
- **Madrid Sözleşmesi ve ilgili protokol:** markaların uluslararası tesciline ilişkindir.

SMK Kapsamında Açılabilecek Davalar

Görevli mahkeme: Fikri ve Sınai Haklar Hukuk ve Ceza Mahkemeleri. Kurulmamışsa Asliye Hukuk ve Asliye Ceza Mahkemeleri.

Yetkili mahkeme bakımından; 22.07.2020 tarihli düzenleme ile artık fikri ve sınai haklara ilişkin hukuk ve ceza davalarına illerdeki Merkez adliyelerde yer alan mahkemeler bakacak. (Örn; mevcutta Alanya'daki mahkeme yetkiliyken artık bu dava Antalya Mahkemesi'nde görülecek.

Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibinin ileri sürebileceği talepler	Sınai Hak sahibinin açabileceği diğer davalar
<p><u>SMK 149:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti. Muhtemel tecavüzün önlenmesi. • Tecavüz fiillerinin durdurulması. • Tecavüzün kaldırılması ile maddi ve manevi zararın tazmini. • Tecavüz oluşturan veya cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde elkonulması. • El konulan ürün, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması. <p><u>SMK 150:</u> Tazminat Davası</p> <p><u>SMK 151:</u> Yoksun Kalınan Kazancın Talebi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tescil süreci devam ediyor ve başvuruya konu sınai mülkiyet hakkı itiraza konu olmuşsa YİDK iptal davası • İlgili sınai mülkiyetin TÜRKPATENT nezdinde tescili gerçekleşmişse hükümsüzlük davası • Marka için ceza davası

Tazminat Davaları:

SMK MADDE 150- (1) *Sınai mülkiyet hakkına tecavüz sayılan fiilleri işleyen kişiler, **hak sahibinin zararını tazmin etmekle yükümlüdür.***

(2) *Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hakka konu ürün veya hizmetlerin, tecavüz eden tarafından kötü şekilde kullanılması veya üretilmesi, bu şekilde üretilen ürünlerin temin edilmesi yahut uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda **sınai mülkiyet hakkının itibarı zarara uğrarsa, bu nedenle ayrıca tazminat istenebilir.***

- Sınai mülkiyet hakkına tecavüz karşısında hak sahibi **maddi, manevi ve itibar tazminatı taleplerinde bulunabilir.**
- SMK m. 151 uyarınca hak sahibinin uğradığı zarar, **fiili kaybı ve yoksun kalınan kazancı kapsar.**